

למורה:

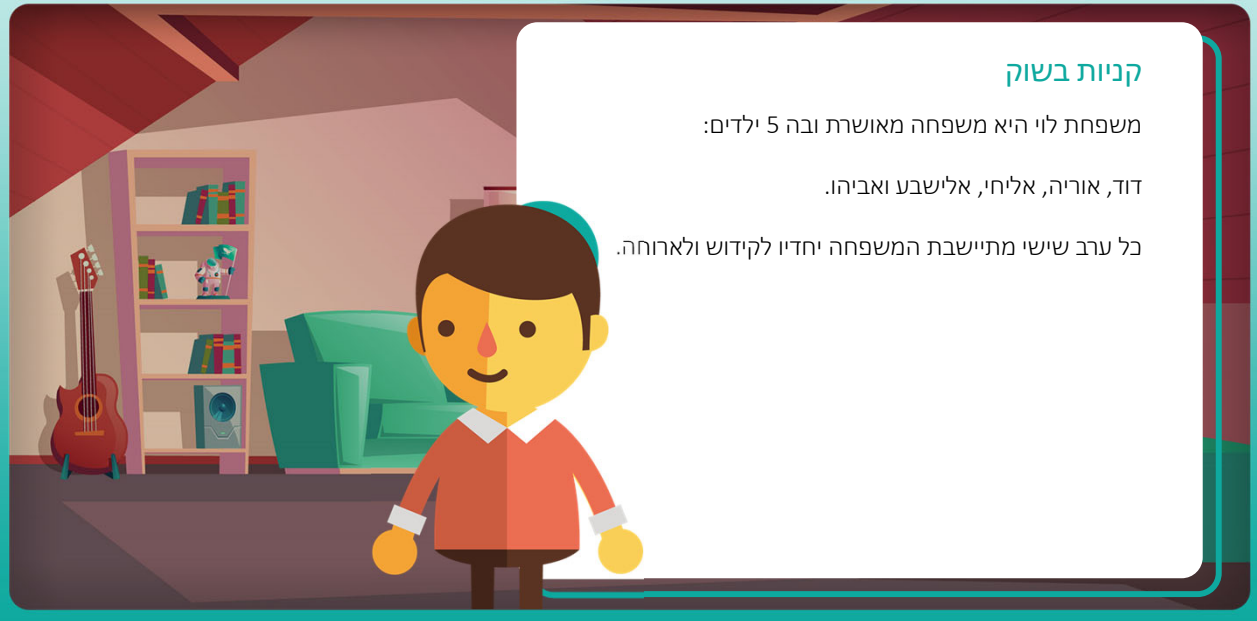
שיעור זה הוא השיעור החמישי בתכנית "חינוך לאחריות" המיועד לכיתות ה'ו', תחת החטיבה השלישית "התקציב שלי".
מיקום השיעור ברצף הלמידה: שיעור חמישי בתכנית, אחרי שיעור "עבודה כמקור הכנסה עיקרי" ולפני שיעור "ניהול תקציבי".

נושאי השיעור:

- מהו תקציב
- איזון תקציבי - צרכנות נבונה
- תרומתי בשמירה על תקציב המשפחה

ציוד נדרש לשיעור:

- להצגת המצגת: מחשב, מקרן

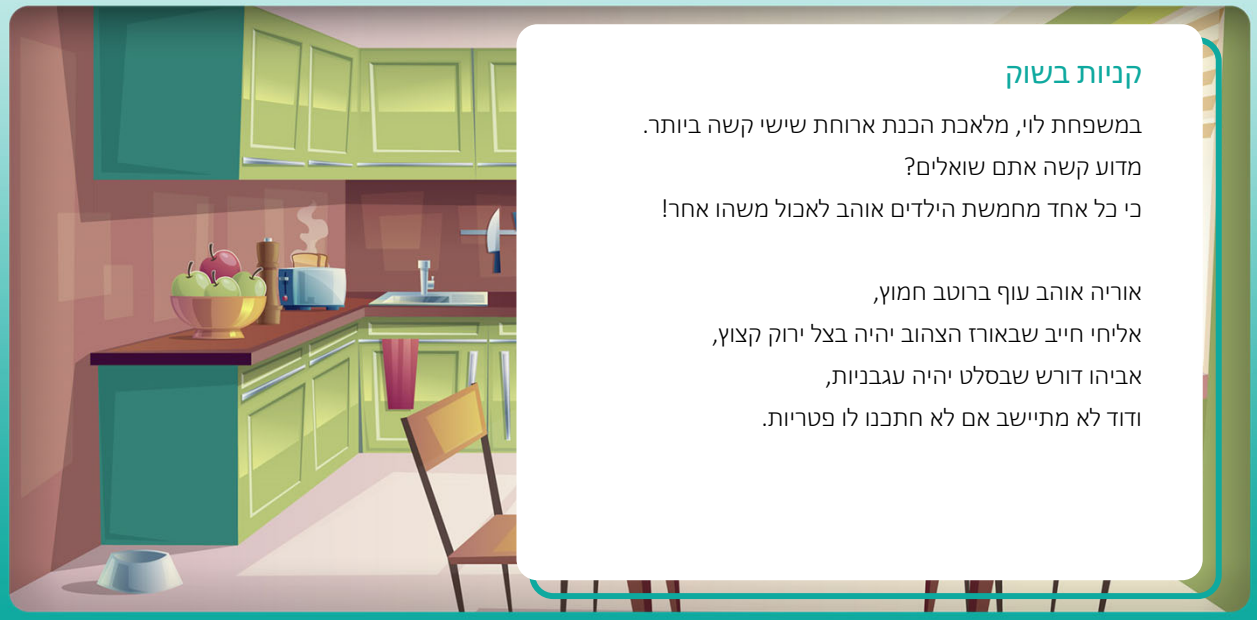
קניות בשוק

משפחת לוי היא משפחה מאושרת ובה 5 ילדים:

דוד, אוריה, אליחי, אלישבע ואביהו.

כל ערב שישי מתיישבת המשפחה יחדיו לקידוש ולארוחה.

למורה: (5 דק')
הקריאי את סיפור הרקע לתלמידים.

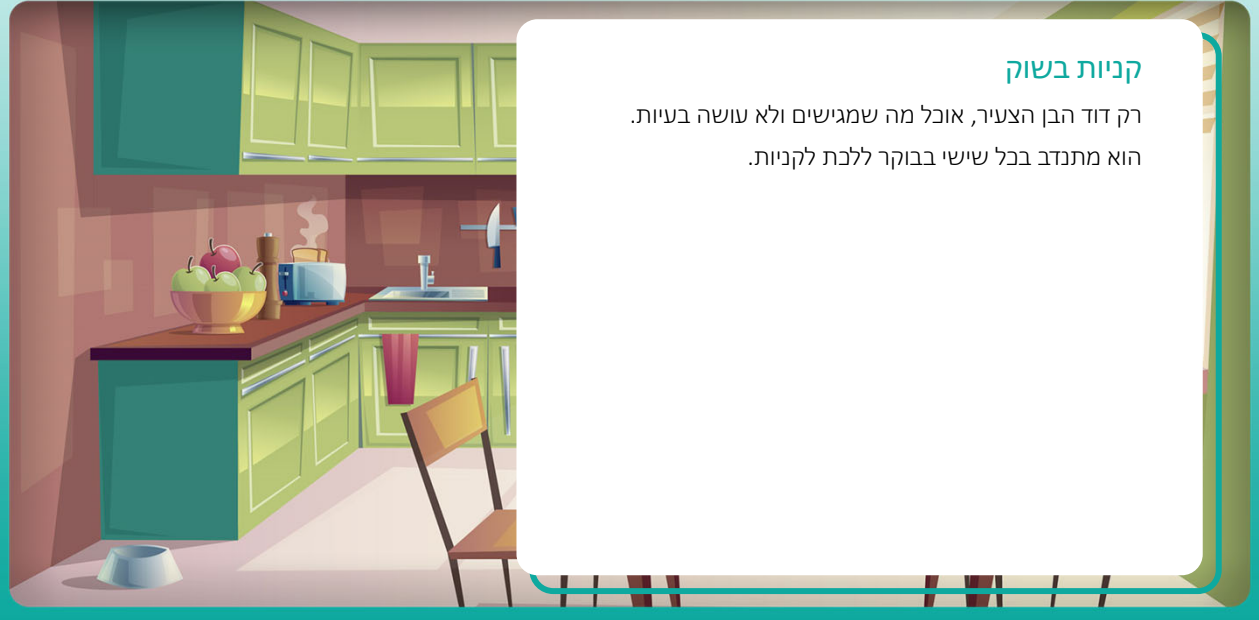

קניות בשוק

במשפחת לוי, מלאכת הכנת ארוחת שישי קשה ביותר.
מדוע קשה אתם שואלים?
כי כל אחד מחמשת הילדים אוהב לאכול משהו אחר!

אוריה אוהב עוף ברוטב חמוץ,
אליחי חייב שבאורז הצהוב יהיה בצל ירוק קצוץ,
אביהו דורש שבסלט יהיה עגבניות,
ודוד לא מתיישב אם לא חתכנו לו פטריות.

למורה:
הקריאי את סיפור הרקע לתלמידים

קניות בשוק

רק דוד הבן הצעיר, אוכל מה שמגישים ולא עושה בעיות.
הוא מתנדב בכל שישי בבוקר ללכת לקניות.

למורה:
הקריאי את סיפור הרקע לתלמידים

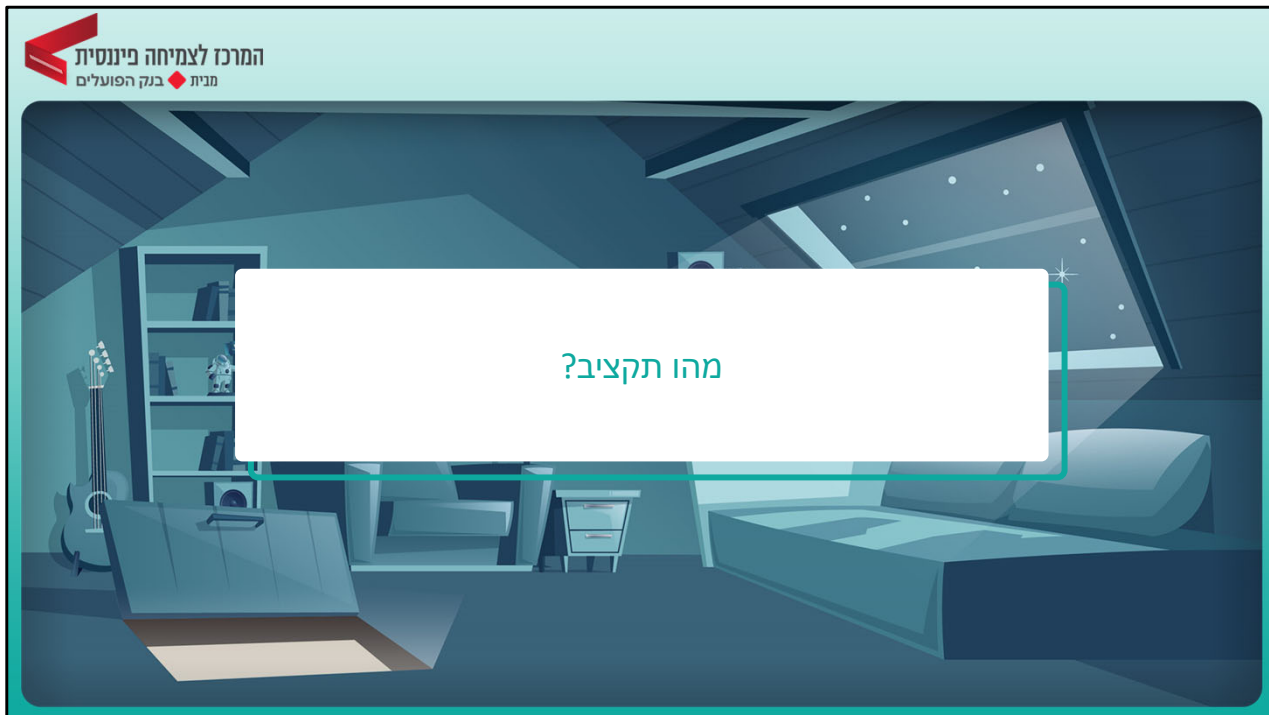
בבלגן של השוק, מאות הדוכנים ואינספור אנשים,
דוד הצעיר קונה את המצרכים הנדרשים
ולעיתים אף נתקל במספר אתגרים.

שוב לא חילקתי נכון את התקציב שניתן לי...
קניתי את כל המוצרים שהופיעו ברשימה
שקיבלתי מאבא ולא נותר לי מספיק כסף כדי
לקנות את העוגיות שאחיי הגדולים כל כך
אוהבים.

למורה:

הקריאי את סיפור הרקע לתלמידים

שאלו:

- למה מתכוונת אלישבע כשהיא אומרת שהיא לא חילקה נכון את התקציב שניתן לה?
- מהו תקציב? מתי משתמשים בתקציב?
- האם מישהו מכם נתקל במצב דומה לזה בו נמצאת אלישבע?

תקציב

- סכום כסף מוגדר העומד לרשות מישהו ומוגדר לפרויקט או למטרה מסוימת
- מטרתו של התקציב לעזור בתכנון הוצאות והכנסות.

למשל:

"לקניות ליום שישי יש לנו תקציב של 400 שקלים"
"אני מקציב 200 שקלים לקניית נעליים חדשות"

למורה:
(2 דק')

בקשי מאחד התלמידים להקריא את תוכן השקף.
הסבירי: תקציב הינו כלי שמאפשר לנו לתכנן הוצאות והכנסות. התקציב מגדיר סכום כסף למטרה מסוימת.
בזמן שאנו עורכים קניות, אנו קונים מוצרים שונים ומגוונים כגון מזון, שתייה, חומרי רחצה, מוצרי ניקיון ועוד.
בשוק (או בסופרמרקט) ישנו מבחר מאוד גדול של מוצרים מסוגים שונים ומחירים שונים.
למשל, משחת שיניים מסוג אחד יכולה לעלות 10 שקלים ומשחת שיניים מסוג אחר יכולה לעלות 20 שקלים. קיימת סכנה שאם לא ננהל נכון את הקניה, נשלם מחיר גבוה מזה שתכננו.
כדי להמנע ממצב זה, עלינו להכין תקציב מיוחד המיועד לקניות בשוק ולהשתדל לא לחרוג ממנו.

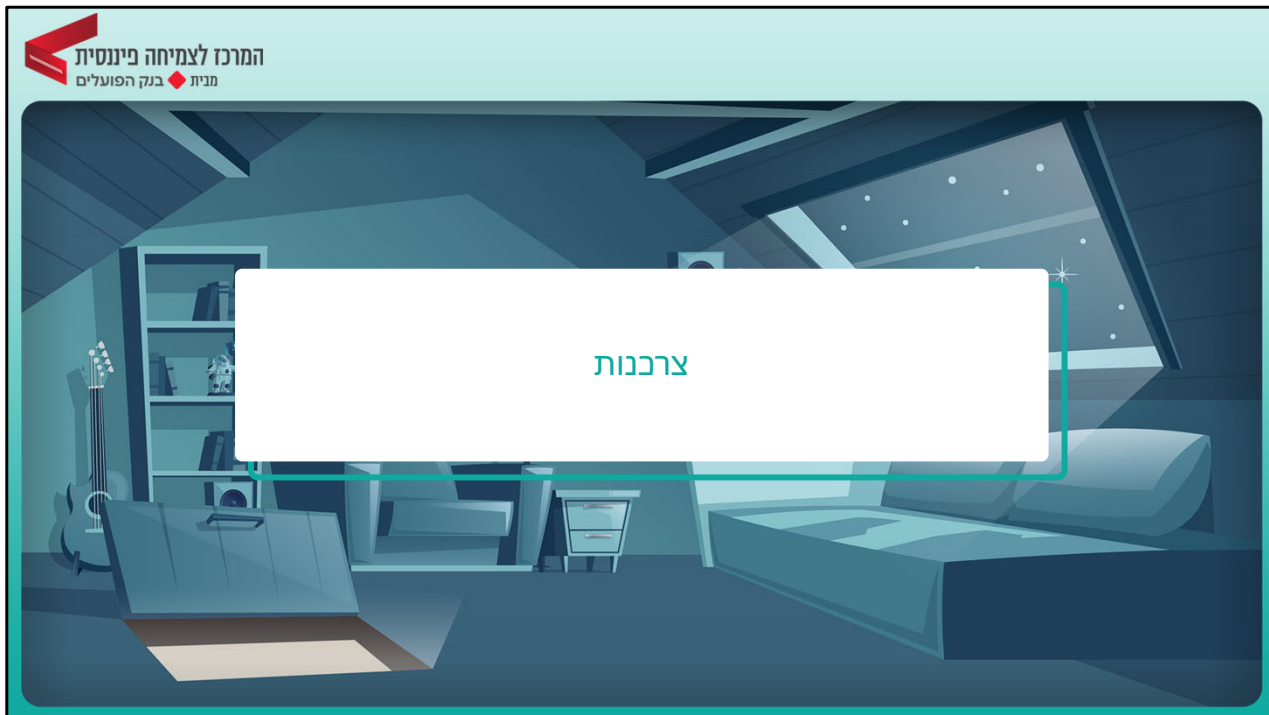

קניתי את רוב המצרכים
הנדרשים, אך לא נשאר
לי כסף לקנות את
העוגיות שאנחנו אוהבים

למורה:
הקריאי את סיפור הרקע לתלמידים

למורה:
הקריאי את סיפור הרקע לתלמידים

למורה:

דיון (5 דק')

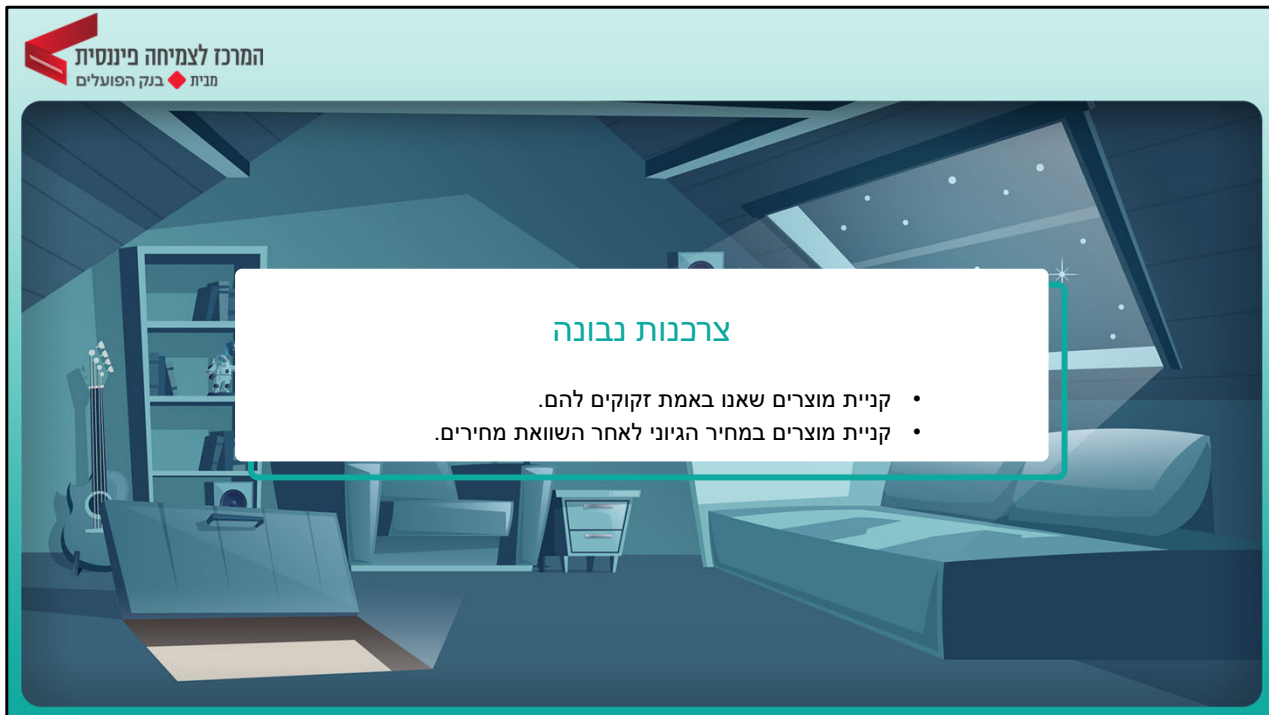
שאלי:

- האם אתם מכירים את המילה צרכנות?
- האם אתם מכירים מילים נרדפות או מילים שקשורות למילה צרכנות? (צורך, צריך, צריכים, קניות)

הסבירי את המילה "צרכנות" בקצרה. (צרכנות באה מהמילה צריכה שפירושה שימוש במוצרים/ שירותים)

שאלי:

- האם אתם מגדירים את עצמכם כצרכנים? כלומר: האם אתם קונים לעצמכם דברים?

צרכנות נבונה

- קניית מוצרים שאנו באמת זקוקים להם.
- קניית מוצרים במחיר הגיוני לאחר השוואת מחירים.

למורה:

הסבירי:

צרכנות נבונה פירושה:

- קניית מוצרים להם אנו זקוקים באמת ולא מוצרים שמתחשק לנו לקנות באותו רגע ולא יהיו בשימוש מאוחר יותר.
- קניית מוצרים במחיר הגיוני לאחר השוואת מחירים.

שאלי: קרה לכם פעם שקניתם משהו והתחרטתם אחר כך? מדוע?

צרכנות נבונה - סימולציה

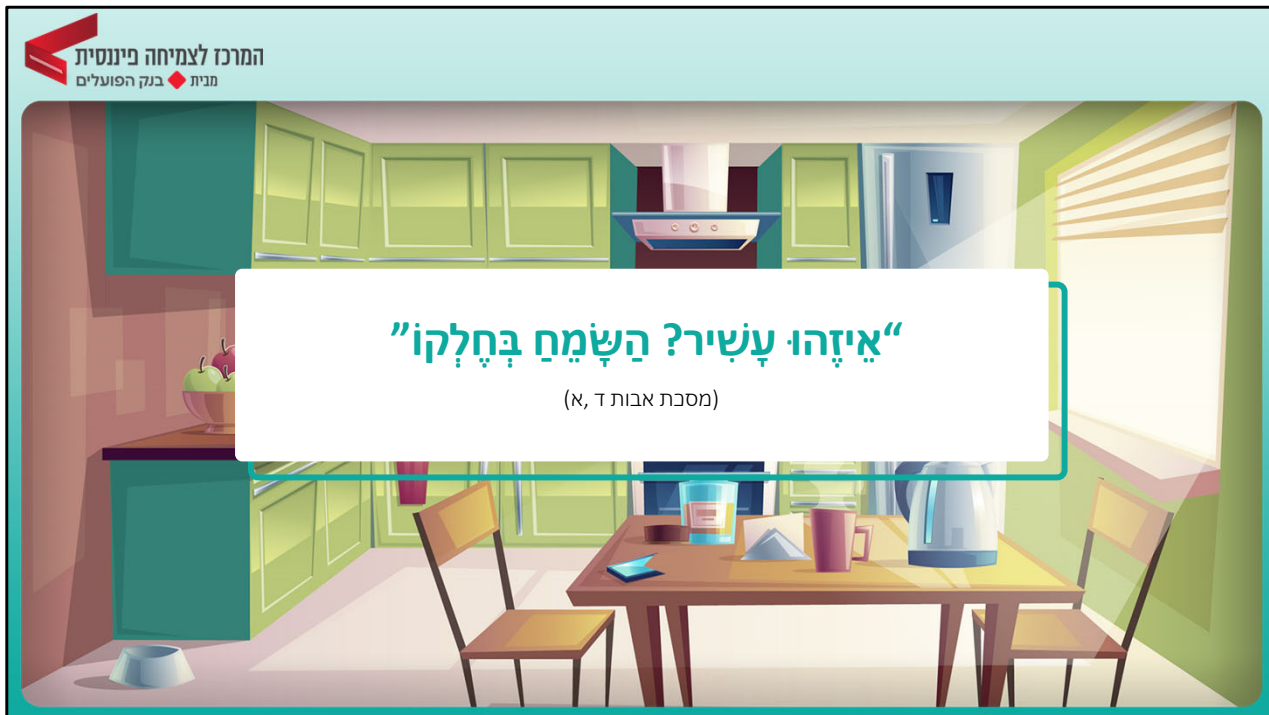
מטרת ההפעלה: המחשת פעולות שונות לצרכנות נבונה על ידי פעילות קבוצתית. **הסבירי:** בהפעלה הבאה נתחלק ל- 4 קבוצות. כל קבוצה תקבל משפט הקשור לצרכנות נבונה ותתבקש להמחיש אותו באמצעות הצגה קצרה. בסיום כל הצגה, יתבקשו שאר התלמידים לזהות את הפעולה הקשורה לצרכנות נבונה.

- **חלקי את הכיתה ל-4 קבוצות**
- **חלקי לכל קבוצה את אחד מהמשפטים הבאים:**
- **השתמשו בקיים במקום לקנות חדש** – השתמשו במזון הנמצא במקרר כדי ליצור מאכלים חדשים במקום לקנות במכולת קניות מיותרות.
- **הכינו רשימת קניות** - הכינו רשימת מוצרים שלהם תזדקקו בשבוע הקרוב. הגעתם לסופר? זכרו שכל מה שאתם צריכים מופיע ברשימה ואל תתפתו לקנות מה שלא מופיע בה.
- **הזהרו ממבצעים** - לפעמים מבצעים יכולים להיות מבלבלים. הם עלולים לגרום לנו לקנות מוצרים שאנחנו לא באמת צריכים...
- **השלמות במכולת** - רצוי לערוך קניה מרוכזת בסופר או בשוק ולהמעיט בקניות השלמה קטנות במכולת. קניות במכולת עלולות להיות מפתות ולגרום לנו לחרוג מתקציב הקניות.

(המשפטים מופיעים בנספח א').

- **הסבירי:** יש לכם 10 דקות כדי להכין הצגה קצרה. אורך כל הצגת לא יעלה על 3 דקות.
- **הדגיש:** בסיום כל הצגה, התלמידים יזהו את פעולת הצרכנות הנבונה לכן במהלך ההצגה לא כדאי לומר את העיקרון באופן מפורש.

בסיום ההפעלה הסבירי לתלמידים: לפני שקונים מוצר צריך לעצור ולחשוב – האם אנחנו באמת זקוקים לו? האם אפשר לקנות אותו במקום אחר במחיר זול יותר?

“איזהו עשיר? השמח בחלקו”

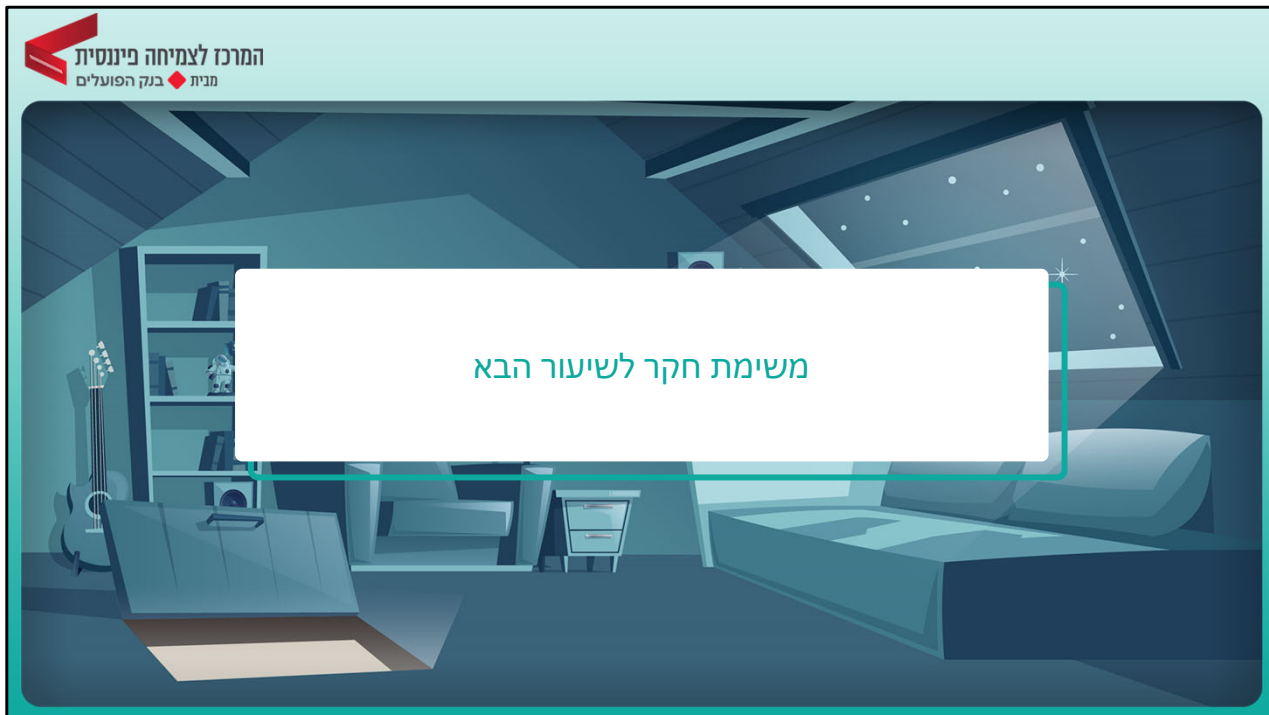
(מסכת אבות ד, א)

למורה:
(4 דק')

הציגי לתלמידים את המשפט: “איזהו עשיר? השמח בחלקו” (מסכת אבות ד, א).
שאלי: מה משמעות המשפט לדעתכם?
הסבירי: הפתגם מחנך את האדם לשמוח במה שיש לו. לראות את חצי הכוס המלאה.

הרחבה למורה:

החברה שלנו מצויה במירוץ תמידי אחר מותגים, מותרות, בילויים, נופש ועוד. ילדים ומבוגרים, במידה לא פחותה, חומדים את מוצרי השפע של הכלכלה המודרנית. די לנו בסיבוב באחד הקניונים כדי לשמוע את המשפט החוזר: “תקני לי...”, “תקנה לי...”. הגירויים בחברת השפע עצומים ובלתי נתפסים, האופנה בכל התחומים (ביגוד, מיחשוב..) משתנה במהירות עצומה. המציאות מלמדת שהחמדנות שלנו היא כמו בור בלי תחתית. והיא בפירוש לא הופכת את האדם למאושר יותר. מי שאינו מאושר לא יעילו לו עוד ועוד מוצרים חדשים, הם ממלאים חלל רגעי. ילד עצוב יישאר כזה גם אם בכל יום הוא יוצף במתנות מהתחומים הכי חדישים והכי מתוחכמים.

למורה: (2 דק')

סכמי את השיעור:

בשיעור זה למדנו על המשמעות של שימוש בתקציב, ועל צרכנות נבונה.

חלקי את משימת החקר לשיעור הבא.